V.90 Dva typy vyhasnutí mysli.

VASIŠTHA pokračoval: Jakmile mysl Vítahavji skrze dotazování se na Já získala nezaujatost a volnost, posílily se ušlechtilé vlastnosti jako soucítění a přátelskost.

RÁMA se zeptal: Když se mysl rozplyne v *Brahman*, v kom se tyto vlastnosti objeví?

VASIŠTHA odpověděl: Ó Rámo, jsou dva typy vyhasnutí mysli. V prvním případě forma mysli, tedy tělo, setrvá a mudrc zůstane naživu, v druhém případě forma odejde a mudrc je těla zbaven. Existence mysli přináší utrpení a vyhasnutí mysli přináší radost. Silně podmíněná mysl, která je ovlivňovaná svými sklony, je příčinou opakovaných zrození. Taková mysl přináší utrpení. To, co je považováno za „mé vlastní“, tedy vlastnosti či kvality, které nemají začátek, to je *džíva*. Objeví se v mysli, která nemá poznání Já, a je tedy nešťastná.

Utrpení nemůže ustat, dokud je tu mysl. Jakmile mysl odejde, projevený svět odejde též. Semínkem utrpení je mysl.

Nyní ti popíši, jak mysl zmizí. Pokud člověka nevyruší z jeho klidu štěstí ani neštěstí, pak věz, že jeho mysl vyhasla. Jestliže v člověku nevyvstanou myšlenky „to jsem“ a „to nejsem“ a neomezují jeho vědomí, pak věz, že mysl takového člověka vyhasla. Neobjevují-li se u člověka představy neštěstí a chudoby či pocity vzrušení, pýchy a hlouposti, pak věz, že jeho mysl vyhasla a on je osvobozen za života.

Podstatou mysli je hloupost. Proto vyhasne-li mysl, objeví se čisté a ušlechtilé vlastnosti. Stav čistoty, kterého dosáhne osvobozená bytost, u níž mysl vyhasla, se někdy označuje jako „čirá mysl“. Proto je mysl mudrce plna ušlechtilosti. Existence, *sattá*, přirozené ušlechtilosti a dobroty, která vyvstane v osvobozeném mudrci, se nazývá *sattva* neboli čistota a stav takového mudrce je označován jako „vyhasnutí mysli při zachování těla“.

Pokud při vyhasnutí mysli zmizí i forma, jedná se o mudrce bez těla. V takovém případě nezůstane po mysli ani stopa. Toto nelze jednoduše popsat. V tomto stavu tu nejsou vlastnosti ani jejich nepřítomnost, nejsou tu ctnosti ani jejich nepřítomnost, není tu světlo ani temnota, nejsou tu žádné představy ani podmíněnosti, není tu existence ani ne-existence. Je to stav nejvyššího klidu a vyrovnanosti. Takového stavu nejvyššího klidu a míru dosahuje ten, kdo se dostal za mysl a rozum.